

УДК 81'373.612.2:811.111

UDC 81'373.612.2:811.111

**МЕТАФТАНІМІЯ АДМОЎНЫХ
ЭМОЦЫЙ У АНГЛІЙСКОЙ
МОВЕ****METAPHTONYMY OF NEGATIVE
EMOTIONS IN THE ENGLISH
LANGUAGE****В. В. Гардзеі,***аспірант кафедры мовазнаўства
і краіназнаўства Усходу, БДУ***V. Hardzei,***Postgraduate Student of the Department of
Oriental Linguistic and Country Studies, BSU*

Паступіў у рэдакцыю 01.10.18.

Received on 01.10.18.

У дадзеным артыкуле аналізуецца дзеянне механізма метафтанімічнай праекцыі пры ўвасабленні адмоўных эмоцый ў англійскай мове. Аб'ектам даследавання з'яўляюцца метафтаніміі, якія адлюстроўваюць адмоўныя эмацыянальныя станы чалавека. Вылучаныя ілюстратыўныя матэрыялы аб'яднаны паводле семантычных сфер «Чалавек», «Прырода», «Прадмет» і «Працэсы і адносіны», вызначаных В. Ю. Шыманскай пры даследаванні метафарычнага мадэліравання ўнутранага свету чалавека ў беларускай і англійскай мовах. У межах семантычных сфер згодна з метанімічным змяненнем метафарычнай крыніцы або мэты вылучаны належныя тыпы метафтаніміі паводле Ф. Руіса дэ Мендосы і О. Дыез. У артыкуле паслядоўна прааналізаваны метафтаніміі, якія выкарыстоўваюцца для абзначэння эмоцый гневу, страху, сораму, пагарды, смутку.

Ключавыя словы: метафара, метанімія, метафтанімія, эмоцыя.

This paper analyzes the metaphonymic projection displaying negative emotions in the English language. The object of the study is metaphonymy that reflects negative emotional states of a person. The selected illustrative materials are joined into semantic fields "Man", "Nature", "Subject" and "Processes and relationships" defined by V. Shimanskaya in the study of metaphorical modeling of the human's inward in the Belarusian and English languages. According to the metonymic development of a metaphoric source or target appropriate types of metaphonymy defined by F. Ruiz de Mendoza and O. Diez are applied to specify semantic fields' data. The article analyzes types of metaphonymy denoting anger, fear, shame, pride, sadness.

Keywords: metaphor, metonymy, metaphonymy, emotion.

Метафтанімічныя мадэлі былі ўпершыню разгледжаны ў артыкуле Л. Гусенса [1]. Пазнейшыя даследаванні Д. Герарца, Ф. Руіса дэ Мендосы і О. Дыеса, Р. І. Устарханова і інш. вызначылі больш дасканалыя і сістэматычныя мадэлі ўзаемадзеяння метафары і метаніміі. Для глыбейшага вывучэння механізмаў увасаблення адмоўных эмоцый у англійскай мове карысна выявіць тыповыя мадэлі метафтаніміі. З мэтай выяўлення асноўных відаў метафтаніміі, рэпрэзентуючых адмоўныя эмоцыі, былі прааналізаваны ілюстратыўныя матэрыялы, вылучаныя шляхам скразной выбаркі з прыкладаў British National Corpus [2].

Вылучаны ілюстратыўны матэрыял аб'яднаны паводле семантычных сфер «Чалавек», «Прырода», «Прадмет» і «Працэсы і адносіны», вызначаных В. Ю. Шыманскай пры даследаванні метафарычнай рэпрэзентацыі ўнутранага свету чалавека ў беларускай і англійскай мовах. У межах семантычнай сферы «Прырода» навукоўцам вылучаюцца тыпы метафарычных пераносаў: прыродныя аб'екты, раслінны і жывёльны

свет, надвор'е, агонь і гарэнне, вада і плынь [3, с. 26–27], «Прадмет» – прадметы, створаныя чалавекам, якія выкарыстоўвае чалавек і прадметы, якія лагічна выцягваюцца чалавекам [3, с. 41–42], «Чалавек» – сінестэзія, фізіялагічныя працэсы і станы, духоўная сфера і палітыка і вайна [3, с. 49–51], «Працэсы і адносіны» – працэсы і станы прадметаў і рэчываў, рухі і дзеянні, прасторавыя і структурныя суадносіны [3, с. 65–66].

У межах семантычных сфер згодна з метанімічным змяненнем метафарычнай крыніцы або мэты вылучаны належныя тыпы метафтаніміі паводле Ф. Руіса дэ Мендосы і О. Дыез. Грунтуючыся на тым, што метанімія з'яўляецца часткай метафары, і паколькі ёсць дзве асноўныя метанімічныя схемы – частка вызначае цэлае і, наадварот, цэлае вызначае частку – аўтары вылучаюць чатыры мадэлі ўзаемадзеяння метафары і метаніміі: метанімічнае пашырэнне метафарычнай мэты (metonymic expansion of a metaphoric target), метанімічнае скарачэнне метафарычнай мэты (metonymic reduction of a metaphoric target), метанімічнае скарачэнне метафарыч-

най крыніцы (metonymic reduction of a metaphoric source), метанімічнае пашырэнне метафарычнай крыніцы (metonymic expansion of a metaphoric source) [4, с. 10].

Эмоцыі гневу ў англійскай мове найчасцей увасабляюцца наступнымі метафарычнымі мадэлямі: «фізіялагічныя працэсы і станы», «барацьба» ў межах семантычнай сферы «Чалавек» і «працэсы і станы прадметаў і рэчываў» у межах семантычнай сферы «Працэсы і адносіны». Разгледзім метафтаніміі гневу, адсартаваныя па катэгорыях у адпаведнасці з асноўнай канцэптэуальнай структурай.

У межах семантычнай сферы «Чалавек» канцэптэуальная метафара «злосць → фізічная сіла» (anger is a natural force) пашыраецца метанімічнай мадэллю «фізіялагічная праява эмоцыі → эмоцыя». Напрыклад, у выразе *trembling with anger* «дрыжучы ад гневу» метанімічны элемент выяўляецца праз адлюстраванне рэакцыі цела. Метанімія, якая дзейнічае ў метафарычным дамене крыніцы сведчыць пра інтэнсіўнасць эмоцыі, што назіраецца ў прыведзеных прыкладах **метанімічнага пашырэння метафарычнай крыніцы**: *gave a shiver of anger* «здрыгануўся ад гневу», *weak with anger* «слабы ад гневу», *a tight knot of anger in her stomach* «тузі вузел гневу ў яе страўніку», *her stomach churned with emotion and her tongue loosened with anger* «яе страўнік моцна скалануўся і язык развязаўся ад злосці».

Узаемадзеянне ў дамене крыніцы канцэптэуальнай метафары «злосць → вар'яцтва» (anger is insanity) і метаніміі «гнеў → агульная фізічная ўсхваляванасць» падчас кагнітыўнага пераносу на дамен мэты «хвароба, разладжванне псіхічных працэсаў → высокая ступень праяўлення гневу, яго напружанасць» таксама сведчаць пра **метанімічнае скарачэнне метафарычнай крыніцы**: *blind rage took him* «невідушчая лютаць захапіла яго», *felt a sudden insane anger* «раптам адчуў вар'яцкую злосць», *eyes seemed to be popping out of his head in uncontrollable anger* «падавалася, што вочы выплываліся ад некантралюемага гневу».

У межах семантычнай сферы «Чалавек» распаўсюджаная метафтанімічная мадэль – **метанімічнае пашырэнне метафарычнай мэты** – дзе канцэптэуальная метафара «злосць → сапернік у барацьбе» (anger is an opponent in a struggle) з'яўляецца «метафарычнай крыніцай, функцыяй якой з'яўляецца вылучэнне сэнсавай нагрукі абранага аспекту мэты. Метанімія служыць для атры-

мання поўнага спектру ўскосных сэнсаў, вытворных ад метафары» [4, с. 11]. Напрыклад, у трактоўцы выразу *his anger made her turn to look at him* «яго гнеў прымусіў яе павярнуцца, каб паглядзець на яго» вылучаюцца паслядоўныя метанімічныя пашырэнні «фізіялагічная праява эмоцыі → эмоцыя» і «фізічнае ўздзеянне на аб'ект → вынік, праява эмацыянальнага напружання» [5, с. 77] канцэптэуальнай метафары мэты «злосць → фізічная сіла» (anger is a physical force): *taken aback by anger* «ашаломлены гневам», *anger steal his tongue* «гнеў скрадае яго язык», *fought the anger* «змагаўся з гневам».

Цікава адзначыць кантрастнае ўздзеянне гневу на асобу ў межах канцэптэуальнай метафары «злосць → сапернік у барацьбе» (anger is an opponent in a struggle), дзе «саперніцтва» ўздзейнічае на асобу канструктыўна: *her anger seemed to have woken her* «яе гнеў, здавалася, абудзіў яе»; *her anger gives her the energy to lift her arm to look at her watch* «яе гнеў дае ёй энергію, каб падняць руку і паглядзець на гадзіннік», *anger lending her strength* «гнеў пазычыў ёй моцы».

Наступная мадэль канцэптэуальнага ўзаемадзеяння ў межах семантычнай сферы «Чалавек» – **метанімічнае скарачэнне метафарычнай крыніцы**. Прыклад *eyes were dark with anger* «вочы пацямнелі ад гневу» патрабуе аналізу, у якім адзін з аспектаў дамена крыніцы («прадмет») пераносіцца на «псіхічны свет» у дамене мэты, ў той час як «фізічнае ўспрыманне» падпадае пад метанімічную праекцыю «колеравае суднясенне», адлюстроўваючы «крайнюю ступень пачуцця» [5, с. 78] у дамене мэты: *face darkened with anger* «твар пацямнеў ад гневу», *face white with anger* «збялелы ад гневу твар», *face red with anger, face crimson with anger* «счырванелы ад гневу твар».

У межах семантычнай сферы «Працэсы і адносіны» распаўсюджаная метафтанімічная мадэль – **метанімічнае пашырэнне метафарычнай мэты** – дзе канцэптэуальная метафара «злосць → гарачая вадкасць у ёмішчы» (anger is a hot fluid in a container) вызначае, што «фізічныя працэсы, звязаныя з вылучэннем высокай тэмпературы → узбуджаны стан, нервовая напружанасць» [5, с. 77] убірае ў сябе метанімію «рэзкае, моцнае вызваленне энергіі → імгненнае вызваленне эмоцыі» [5, с. 78]: *head was nearly bursting with the deadly anger in him* «галава амаль узрыва-лася ад яго знішчальнага гневу», *the anger returned, bubbling up inside him, wanting an*

outlet 'гнеў вярнуўся, кіпячы ўнутры яго, шукаючы выйсця', a swift, burning anger, such as she had never known in all her life, welled up 'хуткі, палаючы гнеў, такі, якога яна не ведала за ўсё сваё жыццё, ускіпеў'.

Для **эмоцыі страху ў англійскай мове** ў межах семантычнай сферы «Чалавек» прадуктыўнымі з'яўляюцца метафарычныя мадэлі «фізіялагічныя працэсы і станы», «палітыка і вайна»; у межах семантычных сфер «Прырода» і «Працэсы і адносіны»: «вада і плынь», «працэсы і станы прадметаў і рэчываў» адпаведна.

Моўная рэпрэзентацыя страху прыпадабняе страх да рэакцыі чалавека на холад або хваробу і звязана з нерухомасцю, дрыжаннем цела, бледнасцю скуры. У межах семантычнай сферы «Чалавек» **метанімічнае пашырэнне метафарычнай мэты** абумоўлена відавочнай прычынна-выніковай сувяззю паміж эмоцыямі і фізіялагічнымі праявамі, адлюстраванай З. Кёвешэсам і Дж. Лакофам у агульным метанімічным прынцыпе, – «праява эмоцыі → эмоцыя». Звернем увагу на ўзаемадзеянне канцэптualiных метафар «страх → хвароба» (fear is an illness), «страх → фізічная сіла» (fear is a physical force) і метанімічнай мадэлі «праява эмоцыі эмоцыя». Напрыклад, інтэрпрэтацыя выразу *frisson of fear* 'дрыжыкі страху' стварае адпаведнасць паміж чалавекам, якога калоціць ліхаманка («страх → хвароба») і чалавекам, якога трасе ад страху («страх → фізічная сіла»). Метанімія, якая дзейнічае ў метафарычным дамені мэты – «праява эмоцыі → эмоцыя»: *brief throes of fear* 'кароткія канвульсіі страху', *vomiting with fear* 'ванітаваць ад страху', *paralysed with fear* 'паралізаваць страхам', *felt numb with fear* 'анямеў ад страху'.

Часам страх увасабляецца як нешта цвёрдае, тады гаворка ідзе пра **метанімічнае скарачэнне метафарычнай крыніцы**, дзе канцэптualiная метафара «страх → хвароба» (fear is an illness) убірае ў сябе метафарычны перанос «страх → рэчыва ў ёмішчы» і вызначае мэту выказвання – «гнеў → агульная фізічная ўсхваляванасць»: *thickening the clot of fear in throat and belly* 'зацвярдзенне камяка страху ў горле і жываце', *a ball of fear nestled in the pit of my stomach* 'клубок страху схаван у пад маёй дыхавіцай'.

Метанімічнае пашырэнне метафарычнай мэты адбываецца падчас узаемадзеяння канцэптualiных метафар «страх → сапернік у барацьбе» (fear is an opponent in a struggle), «страх → кат» (fear is a tormentor),

«страх → фізічная сіла» (fear is a physical force) у межах семантычнай сферы «Чалавек» у метафарычнай мадэлі «палітыка і вайна», дзе мэта выразу *seized by a guilty fear* 'захоплены грэшным страхам' вызначаецца метанімічным пераносам «фізічнае ўздзеянне на аб'ект → вынік, праява эмацыянальнага напружання» [5, с. 77]: *haunted by fear* 'паследаваны страхам', *link in chains of fear* 'звязаць у ланцузі страху', *to neutralize her fear* 'нейтралізаваць яе страх', *fear can be defeated* 'страх можа быць пераадолены', *escaped the fear of Moran* 'пазбея страху Морана', *dealing with fear* 'адольваць страх', *overcome fear* 'пераадолець страх'.

У прыкладах **метанімічнага скарачэння метафарычнай крыніцы** ў межах метафарычнай мадэлі «духоўная сфера» (звышнатуральны свет) семантычнай сферы «Чалавек» праекцыя «страх → незвычайная істота» (fear is a supernatural being) надае страху міфтычныя рысы і злучаецца з канцэптualiнай метафарычнай праекцыяй сферы «Працэсы і адносіны» метафарычнай мадэлі «працэсы і станы прадметаў і рэчываў» – «страх → вадкасць у ёмішчы» (fear is a fluid in a container), дзе эмоцыя («страх → незвычайная істота») месціцца ў целе асобы («страх → вадкасць у ёмішчы»), пазбаўленне ад якой вызначае вызваленне ад пакутаў: *The fear was banished from his heart* 'Страх быў выгнаны з яго сэрца', *The fear I sweat has stopped my death* 'Страх, з-за якога я пакутаваў, спыніў маю смерць', *Father Poole and his prayers had exorcised that particular fear forever* 'Айцец Пул і яго малітвы прагналі гэты страх назавсёды'.

Што да лакалізацыі страху, то ў межах семантычных сфер «Прырода» і «Працэсы і адносіны» ў метафарычных мадэлях «вада і плынь», «працэсы і станы прадметаў і рэчываў», ён адпаведна звычайна «месціцца» ў сэрцы, горле і страўніку, пра што сведчаць прыклады ўзаемадзеяння наступных метафарычных праекцый «страх → вадкасць у ёмішчы» (fear is a fluid in a container) і «страх → прыродная сіла» (fear is a natural force) у межах **метанімічнага пашырэння метафарычнай крыніцы**. Мэта названага метафара-метанімічнага ўзаемадзеяння – «ступень праяўлення прыродных з'яў → ступень праяўлення страху»: *fear fills your heart* 'страх напаўняе Ваша сэрца', *a surge of hate and rage and fear swept through me from nerve ending to brain cell to nerve ending* 'хваля нянавісці і гневу і страху захліснула мяне ад нервовых канчаткаў

да клетак мозгу і да нервовых канчаткаў, a sour, thick fear eddied in his throat 'кіслы, густы страх віраваў у яго горле'.

Для эмоцыі сорама ў межах семантычнай сферы «Прырода» прадуктыўнай з'яўляецца метафарычная мадэль «агонь і гарэнне»; у межах семантычнай сферы «Чалавек» – «фізіялагічныя працэсы і станы». Згадваючы асноўныя метафарычныя зыходныя дамены сорама, З. Кёвешэс звяртаецца да прац Д. Холанда, А. Кіпніса і К. Папе [6, с. 32].

У межах семантычнай сферы «Чалавек» **метанімічнае скарачэнне метафарычнай крыніцы** падчас інтэрпрэтацыі выразу *whole body thrill with shame* 'усё цела дрыжэла ад сорама' выяўляе паслядоўныя метаніміі ў звязцы «цела → чалавек» і «фізіялагічная праява эмоцыі (чалавек дрыжэў) → эмоцыя (сорам)», ствараючы метафарычную адпаведнасць паміж чалавекам, якога калоціць ліхаманка («сорам → хвароба») і чалавекам, якога трасе ад сорама («хвароба, разладжанне псіхічных працэсаў → высокая ступень праяўлення сорама, яго напружанасць»): *a twitch of shame* 'сумарга сорама', *the odd shudder of shame and fear* 'незвычайны дрогат сорама і страху', *crippled by undeserved shame* 'паралізаваны незаслужаным сорамам', *die of shame* 'паміраць ад сорама', *suffer the shame* 'пакутаваць ад сорама', *a painful feeling of shame* 'хваравімае пачуццё сорама', *she felt a strong pang of shame* 'яна адчула моцны прыступ сорама', *sick with shame* 'хворы ад сорама', *recovered from the shame* 'акрыяў ад сорама'.

У межах семантычнай сферы «Працэсы і адносіны» распаўсюджаная метафтанімічная мадэль – **метанімічнае пашырэнне метафарычнай мэты** – дзе канцэптвальная метафара «сорам → гарачая вадкасць у ёмішчы» (*shame is a hot fluid in a container*) вызначае, што фізічныя працэсы, звязаныя з вылучэннем высокай тэмпературы, абазначаюць узбуджаны стан, нервовую напружанасць, што пашыраецца метаніміяй «рэзкае, моцнае вызваленне энергіі → імгненнае вызваленне эмоцыі» [5, с. 78]: *burn with the shame* 'палаць ад сорама', *shame flushed heat all through her* 'сорам успыхнуў цяплом праз усю яе', *Brenda's cheeks still burned with shame* 'шчокі Брэндзі яшчэ гарэлі ад сорама', *shame burnt a fiery path across her cheeks* 'сорам прапаліў вознена-чырвоную сцяжынку на яе шчаках'. Падобныя выразы З. Кёвешэс прапануе называць «метафарычнай метаніміяй» [6, с. 38].

Для адлюстравання эмоцыі пагарды ў англійскай мове ў межах семантычнай сферы «Працэсы і адносіны» прадуктыўнай з'яўляецца метафарычная мадэль «прасторавыя і структурныя суадносіны».

Her head jerked up with pride 'яе галава ўзнялася ад гонару', *her body rigid with pride* 'яе непакіснае ад гонару цела' – ярскія прыклады **метанімічнага скарачэння метафарычнай крыніцы**, дзе разгортаючыся ў дамене мэты метанімія «выпрастаная пастава → ганарыстасць» пашырае канцэптвальную метафару «ганарыстасць → вяршэнства» (*pride is a superior*), вылучаную З. Кёвешэсам [6, с. 30]. У дамене крыніцы дзейнічае арыентацыйная метафара, вылучаная Дж. Лакіфам і М. Джонсанам, – «валоданне ўладай або сілай → верх» (*having control or force is up*), абгрунтаваная тым, што пераможца звычайна займае становішча наверху [7, с. 37].

Для адлюстравання эмоцыі смутку ў англійскай мове ў межах семантычнай сферы «Прырода» прадуктыўнай з'яўляецца метафарычная мадэль «вада і плынь», а ў межах семантычнай сферы «Чалавек» – «фізіялагічныя працэсы і станы».

Наогул у межах метафарычнай мадэлі «фізіялагічныя працэсы і станы» семантычнай сферы «Чалавек» варта адзначыць частотнасць увасаблення адмоўных эмоцый у якасці хваробы. Тое ж адбываецца падчас **метанімічнага скарачэння метафарычнай крыніцы**, дзе канцэптвальная метафара «смутак → хвароба» ўдакладняецца шэрагам метафар у дамене крыніцы», вызначаных В. Ю. Шыманскай [3, с. 74], «прыступ хваробы → раптоўнае ўзнікненне інтэнсіўных пачуццяў», «фізічны боль → душэўныя пакуты», «холад → нядобразычлівасць, абыякавасць», «змрок → няздольнасць свядома разважаць: *felt a twinge of sadness* 'адчуў прыступ смутку', *felt a pang of sadness* 'адчуў востры боль смутку', *blue eyes grew chill with anger or sadness* 'блакітныя вочы сталі халоднымі ад гневу і смутку', *her eyes were dim with sadness* 'яе вочы былі цьмянымі ад суму'.

У межах семантычнай сферы «Прырода» падчас **метанімічнага пашырэння метафарычнай крыніцы** канцэптвальная метафара «смутак → вадкасць у ёмішчы» (*sadness is a fluid in a container*) дапаўняецца метафарами «чалавечае цела → ёмішча» і «эмоцыя → вадкасць у ёмішчы» і ўзаемадзейнічае з метафарай «смутак → прыродная сіла» (*sadness is a natural force*): *a strange sweet*

sadness rises to his throat 'дзіўны салодкі смутак падымаецца да горла', pervaded by a deep and solemn sadness 'прасякнуты глыбокім і ўрачыстым сумам', I was filled with a dry sadness 'я быў запоўнены сухім сумам', he had felt as if a heavy wave of sadness had suddenly been lifted from out of him.

Заклучэнне. Рэпрэзентацыя сферы адмоўных эмоцый чалавека ў англійскай мове адбываецца часцей за ўсё дзякуючы працэсу ўзаемадзеяння метафары і метаніміі, які адлюстроўвае вобразна-асацыятыўныя ўяўленні пра чалавека ў свеце і яго асноўныя пачуцці і эмоцыі, на якіх адбываецца цялесны вопыт чалавека і з'явы знешняга свету.

Эмоцыя гневу ў англійскай мове найчасцей уасабляецца наступнымі тыпамі метафтаніміі у межах семантычнай сферы «Чалавек»: метанімічнае скарачэнне метафарычнай крыніцы, метанімічнае пашырэнне метафарычнай мэты; у межах семантычнай сферы «Працэсы і адносіны» – метанімічнае пашырэнне метафарычнай мэты.

Эмоцыя страху ў англійскай мове найчасцей уасабляецца наступнымі тыпамі метафтаніміі у межах семантычнай сферы «Чалавек»: метанімічнае пашырэнне метафарычнай мэты, метанімічнае скарачэнне метафарычнай крыніцы, у межах перакрывавання семантычных сфер «Чалавек» і «Прырода» – метанімічнае скарачэнне метафа-

рычнай крыніцы, у межах перакрывавання семантычных сфер «Прырода» і «Працэсы і адносіны» – метанімічнае пашырэнне метафарычнай крыніцы.

Эмоцыя сораму ў англійскай мове найчасцей уасабляецца наступнымі тыпамі метафтаніміі у межах семантычнай сферы «Прырода» – метанімічнае пашырэнне метафарычнай мэты, у межах семантычнай сферы «Чалавек» – метанімічнае скарачэнне метафарычнай крыніцы.

Эмоцыя пагарды ў англійскай мове ў межах семантычнай сферы «Працэсы і адносіны» найчасцей уасабляецца метанімічным скарачэннем метафарычнай крыніцы.

Эмоцыя смутку ў англійскай мове найчасцей уасабляецца наступнымі тыпамі метафтаніміі у межах семантычнай сферы «Прырода» – метанімічнае пашырэнне метафарычнай крыніцы, а ў межах семантычнай сферы «Чалавек» – метанімічнае скарачэнне метафарычнай крыніцы.

Найчасцей адмоўныя эмоцыі ў англійскай мове ўасабляюцца як хвароба (гнеў, страх, сорам, смутак) праз метанімічнае скарачэнне метафарычнай крыніцы і метанімічнае пашырэнне метафарычнай мэты, або як вадкасць (гнеў, страх, сорам, пагарда, смутак) праз метанімічнае пашырэнне метафарычнай мэты і метанімічнае скарачэнне метафарычнай крыніцы, сапернік (гнеў, страх) праз метанімічнае пашырэнне метафарычнай мэты.

ЛІТАРАТУРА

1. *Goossens, L.* Metaphonymy: The Interaction of metaphor and metonymy in expressions for linguistic action / L. Goossens // *Cognitive Linguistics*. – Berlin, New York : Mouton de Gruyter, 1990. – № 1. – P. 323–340.
2. British National Corpus [Electronic resource]. – Mode of access: <https://corpus.byu.edu/bnc/>. – Date of access: 19.01.2018.
3. *Шыманская, В. Ю.* Метафарычная рэпрэзентацыя псіхалагічнай сферы чалавека ў беларускай і англійскай мовах (на матэрыяле субстантываў) / В. Ю. Шыманская. – Мінск : РІВШ, 2016. – 124 с.
4. *Ruiz de Mendoza, F. J.* Going beyond metaphonymy: Metaphoric and metonymic complexes in phrasal verb interpretation / F. J. Ruiz de Mendoza, A. Galera-Masegosa // *Language Value*. – 2011. – Vol. 3, № 1. – P. 1–29.
5. *Носік, А. А.* Лексіка-семантычныя групы эмоцый гневу ў беларускай мове / А. А. Носік // *Весті БДПУ. Сер. 1. Педагогіка. Псіхалогія. Філалогія*. – 2016. – № 1. – С. 75–78.
6. *Kövecses, Z.* Metaphor and Emotion / Zoltán Kövecses. – Cambridge University Press, 2003. – 223 p.
7. *Лакофф, Дж.* Метафоры, котарымы мы жывем / Дж. Лакофф, М. Джонсон ; пер. с англ., под ред. и с предисл. А. Н. Баранова. – М. : Едиторал УРСС, 2004. – 256 с.

REFERENCES

1. *Goossens, L.* Metaphonymy: The Interaction of metaphor and metonymy in expressions for linguistic action / L. Goossens // *Cognitive Linguistics*. – Berlin, New York : Mouton de Gruyter, 1990. – № 1. – P. 323–340.
2. British National Corpus [Electronic resource]. – Mode of access: <https://corpus.byu.edu/bnc/>. – Date of access: 19.01.2018.
3. *Shymanskaya, V. Yu.* Metafarychnaya reprezentatsyya psikhalogichnaya sfery chalaveka u belaruskay i angliyskay movakh (na materyyale substantyvau) / V. Yu. Shymanskaya. – Minsk : RIVSh, 2016. – 124 s.
4. *Ruiz de Mendoza, F. J.* Going beyond metaphonymy: Metaphoric and metonymic complexes in phrasal verb interpretation / F. J. Ruiz de Mendoza, A. Galera-Masegosa // *Language Value*. – 2011. – Vol. 3, № 1. – P. 1–29.
5. *Nosik, A. A.* Leksika-semantychnyya grupy emotsyy gnevu u belaruskay move / A. A. Nosik // *Vesti BDU. Ser. 1. Pedagogika. Psichalogiya. Filologiya*. – 2016. – № 1. – S. 75–78.
6. *Kövecses, Z.* Metaphor and Emotion / Zoltán Kövecses. – Cambridge University Press, 2003. – 223 p.
7. *Lakoff, Dh.* Metafory, kotorymi my zhivym / Dh. Lakoff, M. Dzhonson ; per. s angl., opd red. i s predisl. A. N. Baranova. – M. : Yeditoial URSS, 2004. – 256 s.